

Dotazy a odpovědi

Jednací řády zápisy a usnesení ze zasedání zastupitelstva obce

I. Dotazy k jednacím řádům

1. Je zastupitelstvo kraje nebo obce oprávněno osobám účastnícím se zasedání zastupitelstva zakázat pořizování zvukových nebo obrazových záznamů z tohoto zasedání?

Odpověď: *Problematiku pořizování obrazových a zvukových záznamů a jejich použití upravuje občanský zákoník v ustanovení § 12. Zde je řečeno, že podobizny, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkající se fyzické osoby nebo jejích projevů osobní povahy smějí být pořízeny nebo použity jen s jejím svolením. Svolení není třeba, použijí-li se podobizny, obrazové snímky nebo obrazové a zvukové záznamy k účelům úředním na základě zákona. Podobizny, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy se mohou bez svolení fyzické osoby poříditi nebo použít přiměřeným způsobem též pro vědecké a umělecké účely a pro tiskové, filmové, rozhlasové a televizní zpravodajství. Ani takové použití však nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy fyzické osoby. Znamená to tedy, že pro pořízení a použití záznamu bez souhlasu fyzické osoby musí být naplněn účel (například účel zpravodajský nebo vědecký) a současně zveřejnění nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy fyzické osoby. O tom, zda je pořízení a použití záznamu v souladu s právem potom rozhoduje v případě sporu soud, který vždy hodnotí okolnosti konkrétního případu.*

2. Jak pohlížet na ustanovení jednacího řádu zastupitelstva obce, jímž je obecnímu úřadu uložena povinnost zveřejnit zápisy a usnesení ze zasedání zastupitelstva obce na internetových stránkách obce (popř. na úřední desce obecního úřadu), aniž by byla zohledněna ochrana např. osobních údajů?

Odpověď: *Pokud si obec v jednacím řádu upraví resp. stanoví povinnost zveřejňovat zápisy a usnesení ze zasedání zastupitelstva obce na internetových stránkách obce, je to pouze autonomní záležitost obce, zda se k takovému kroku rozhodne. Nicméně z hlediska zákona na ochranu osobních údajů je nutné citlivé osobní údaje zveřejňované na internetu anonymizovat tak, aby se staly zcela nečitelnými.*

3. Je obec oprávněna v jednacím řádu upravit problematiku práv občanů vyjádřit se na zasedání zastupitelstva obce k projednávaným věcem?

Odpověď: *Ano, obec je oprávněna. K této otázce se vztahuje ustanovení § 16 odst. 2 písm. c) zákona o obcích, neboť významným právem občana obce, který dosáhl věku 18 let, je právo*

vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva obce. K tomu může dojít v souladu s jednacím řádem zastupitelstva obce. Právo občana obce vyjadřovat svá stanoviska na zasedání zastupitelstva obce k projednávaným věcem však trvá i v případě, že by jednací řád zastupitelstva obce nebyl vydán.

4. Může obec v jednacím řádu upravit právo občana vyjádřit se k projednávaným věcem stanovením maximální délky vyjádření. Jakou délku vyjádření lze považovat za délku neomezuující právo občana (5 minut, 10 minut) ?

Odověď: Občan obce má zákonem zaručené právo vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce svá stanoviska k projednávaným věcem, což znamená, že mu musí být umožněno vyjádřit názor k jakémukoli bodu, který byl zařazen na program zasedání a který byl projednáván. Jednací řád může toto právo „usměrnit“, nikoli však vyloučit (např. nastavením takových podmínek, které by vedly k nemožnosti jeho realizace). Stanovit konkrétní časová rozpětí jednotlivých vystoupení občanů je velmi individuální. V podstatě jde o to, aby zasedání zastupitelstva mohlo řádně a zejména bez průtahů proběhnout, a to při zachování reálné možnosti každého občana vyjádřit své stanovisko k projednávaným věcem. Obecně lze konstatovat, že délka vystoupení občana omezená limitem 5 minut bude zpravidla dostačující.

5. Je Ministerstvo vnitra ČR oprávněno v rámci své dozorové či kontrolní působnosti kontrolovat dodržování jednacího řádu?

Odověď: Pokud zastupitelstvo jednací řád přijme a v konkrétním případě pak postupuje v rozporu s ním, nejde o nezákonnost, ale „jen“ o porušení jednacího řádu jako vnitřního dokumentu zastupitelstva, a není proto důvod pro zásah ze strany státu. Ministerstvo vnitra může využít své dozorové a kontrolní působnosti jen při porušení zákona, což může vést současně k porušení jednacího řádu.

6. Je obec oprávněna stanovit v jednacím řádu pořádková opatření např. osobě, která se vyjadřuje hrubým způsobem může předsedající odebrat slovo; osoba, která narušuje průběh jednání může být z jednání ZO vykázána?

Odověď: Neboť se jedná o vnitřní dokument obce, může obec resp. jednací řád právo občana vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce svá stanoviska „usměrnit“, nikoli však vyloučit (např. z důvodu narušení průběhu jednání nebo pokud se jeho vystoupení zjevně odchýlilo od projednávaného tématu).

7. Je správně, pokud obec v JŘ upraví i jiné záležitosti, než ty, které jsou uvedeny v § 96 zákona o obcích, tedy podrobnosti o jednání zastupitelstva, např. pořizování zápisu ze zasedání, jeho zveřejňování, nahlížení do zápisů apod? Jedná se o rozšíření zákonné úpravy, tedy o lepší přístupnost pro občany.

Odověď: Takový postup zákonu neodporuje (viz obsah vystoupení k jednacím řádům).

8. Lze v JŘ ukládat povinnosti orgánům obce?

Odověď: Lze. Jedná se především o povinnosti typu podávání pravidelných informací výborům, starostovi apod., kontrolní úkoly, povinnosti ostatních orgánů poskytovat součinnost.

9. Podle § 96 zákona o obcích zastupitelstvo obce vydá jednací řád, v němž stanoví podrobnosti o jednání zastupitelstva obce. Je vydání jednacího řádu zastupitelstvem obce povinné? Pokud ano, jaké jsou právní důsledky, když jej zastupitelstvo obce nevydá?

Odověď: Tato otázka je kladena velmi často. Tedy zda je přijetí jednacího řádu povinné či nikoliv, resp. jaké důsledky má skutečnost, když zastupitelstvo žádný jednací řád nepřijme. Ustanovení § 96 je sice formulováno kogentně („zastupitelstvo obce vydá“, nikoliv tedy např. „zastupitelstvo může vydat“), z toho ale nelze usuzovat, že by s nepřijetím jednacího řádu byly spojeny nějaké důsledky, v krajním případě snad i nezákonnost přijatých usnesení. Pokud by tomu tak mělo být a přijetí jednacího řádu by mělo být podmínkou jednání zastupitelstva, muselo by něco takového vyplývat zřejmě již z ustanovení § 91 upravujícího průběh ustavujícího zasedání zastupitelstva, kde je však pouze stanoveno, že ustavující zasedání zastupitelstva obce zvolí starostu, místostarostu a další členy rady obce, o jednacím řádu tu žádná zmínka není a zjevně se tedy předpokládá, že provést tyto volby je možné i bez jednacího řádu, a je-li to možné v těchto případech, není důvodu, proč by to nešlo i v jakémkoliv jiném případě. Lze tedy uzavřít, že vydání JŘ zákon ukládá, neobsahuje však sankci za nesplnění této povinnosti. ZO by mělo dodržet zákon [viz např. slib člena zastupitelstva, „Slibuji věrnost České republice. Slibuji na svou čest a svědomí, že svoji funkci budu vykonávat svědomitě, v zájmu obce (města, městyse) a jejích (jeho) občanů a řídit se Ústavou a zákony České republiky“].

10. Musí být vydaný jednací řád zastupitelstva obce zveřejněn na úřední desce a současně (následně) též na internetových stránkách obce? Jednací řád není obecně závazným právním předpisem obce.

Odověď: Zákon o obcích výslovně nestanoví povinnost zveřejnění jednacího řádu na úřední desce potažmo na internetových stránkách umožňujících dálkový přístup, nicméně podle našeho názoru lze takovou povinnost dovodit z § 5 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (blíže viz vystoupení k jednacím řádům).

11. Jakým způsobem může být postihováno nedodržování jednacího řádu zastupitelstvem obce v praxi?

Odověď: Je potřeba rozlišovat, zda se jedná o porušení ustanovení zákona, která jsou v jednacím řádu převzatá nebo zda jde o porušení samotného jednacího řádu. V případě porušení zákona je možné dozorová opatření ze strany MV uplatnit a v případě porušení jednacího řádu nelze žádná dozorová opatření uplatnit, neboť se jedná o interní akt obce.

12. Zákon o obcích stanoví v některých svých ustanoveních závazné lhůty pro určitý úkon obce v samostatné působnosti. Jsou jimi např. lhůty pro konání zasedání zastupitelstva obce v § 92 zákona o obcích, pro vyvěšení informace o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva obce v § 93 odst. 1 zákona o obcích, pro pořízení zápisu o průběhu zasedání zastupitelstva obce v § 95. Některé obce (resp. zastupitelstva obcí) přijímají podle § 96 zákona o obcích jednací řády, ve kterých tyto lhůty zpřísňují – např. stanovují povinnost pořízení zápisu dle § 95 odst. 1 do 7 dnů (namísto zákonem stanovených 10 dnů) po skončení zasedání zastupitelstva obce. Jaké důsledky pro dozor, resp. kontrolu výkonu samostatné působnosti má nedodržení jednacím řádem stanovené lhůty, pokud je zároveň zachována lhůta zákonná ?

Odpověď: Pokud zastupitelstva obcí ve svých jednacích rádech tyto lhůty zpřísňují nad rámec zákonem stanovených, nemá tento fakt pro dozor resp. kontrolu výkonu samostatné působnosti význam. Adresáti takového jednacího řádu jsou povinni se jím řídit. Nedodržení přísnější lhůty dané jednacím řádem je třeba považovat jen za porušení jednacího řádu jako vnitřního dokumentu zastupitelstva, a ze strany státu resp. orgánu dozoru (Ministerstva vnitra) není důvod pro zásah.

13. Lze považovat za zákonné usnesení přijaté na zasedání ZO, při kterém v rozporu s jednacím řádem ZO nebyli výslovně určeni ověřovatelé zápisu, zapisovatelka, nebyl výslovně schválen program jednání? Fakticky, tak jako vždy ověřovatelé zápisu "ověřovali", zapisovatelka "zapisovala", program jednání "plynul"... Informace o zasedání byla zákonným způsobem zveřejněna a usnesení bylo přijato nadpoloviční většinou všech členů ZO.

Odpověď: Jestliže nebyly výslovně určeni ověřovatelé zápisu, zapisovatelka, nebyl výslovně schválen program jednání v rozporu s jednacím řádem zastupitelstva obce, fakticky však tyto úkony byly plněny, nelze říci, že by toto porušení jednacího řádu mělo vliv na platnost přijatých usnesení. Lze pouze konstatovat porušení jednacího řádu jako vnitřního dokumentu zastupitelstva.

14. Jaká forma by měla být uplatněna u námitek v průběhu jednání ZO ?

Odpověď: Možnost, jak uplatnit námítky v průběhu zasedání zastupitelstva obce je buď ústně v průběhu rozpravy nebo písemně u předsedajícího. Podrobnosti může upravit jednací řád.

15. Jak dlouho musí být na internetové stránce obce zveřejněna usnesení ze zasedání zastupitelstva obce? Zákon o obcích zveřejňování zápisů či usnesení neupravuje. Zřejmě je nutné konkrétní úpravu provést v jednacím řádu, na internetové stránce obce by v rámci informování občanů měla být všechna usnesení ZO minimálně od ustavujícího zasedání.

Odpověď: Doba, po kterou musí být na internetových stránkách obce zveřejněna usnesení není zákonem o obcích dána, nicméně ji obec může v jednacím řádu stanovit v rámci informování občanů.

16. Může být v jednacím řádu (dále jen „JŘ“) rady města (dále jen „RM“) ustanovení o přijetí usnesení i mimo její jednání (per rollam)? Materiál, tj. návrh usnesení, důvodová zpráva, příp. další přílohy jsou elektronickou formou rozeslány členům k prohlášení, zda jsou pro, proti nebo se zdrželi. Je jim stanovena lhůta pro vyjádření. Po skončení „hlasování“ je vyhotoven zápis a všichni jsou informováni o výsledku. Veškeré podklady, tj. i elektronické reakce, jsou archivovány ?

Odpověď: Z dikce ustanovení § 101 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“) vyplývá, že z usnesení RM lze přijímat pouze na schůzi RM. V ustanovení § 101 odst. 2 zákon o obcích stanoví, že rada obce je schopna se usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina všech jejích členů. V ustanovení § 101 odst. 3 zákona o obcích, dle kterého rada obce pořizuje ze své schůze zápis, ve kterém mimo jiné má být vždy uveden průběh a výsledek hlasování, což samo o sobě předpokládá diskusi a hlasování členů rady v reálném čase na schůzi rady, tak aby měli členové rady možnost bezprostředně reagovat na průběh schůze, utvořit si názor na projednávanou věc a případně jej po vypořádaní příspěvků ostatních členů změnit.

Závěr: Přijímání usnesení RM jinak než na schůzi RM odporuje zákonu o obcích a nemůže tedy být zahrnuto do JŘ.

17. Je zveřejňování zápisu z jednání RM na internetu v souladu se zákonem o obcích? Zápis je upravený s ohledem na ochranu osobních údajů v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů“), a v souladu se zákonem č. 513/1991 Sb., obchodním zákoníkem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ObchZ“). V originální podobě je zveřejněn na úřední desce ?

Odpověď: Zveřejňování zápisu z jednání RM na internetu rozhodně neodporuje zákonu o obcích. Je ovšem třeba zajistit, aby byl zveřejňovaný zápis upraven, tedy aby jeho zveřejněním nedošlo k porušení např. zákona o ochraně osobních údajů nebo ObchZ.: Tuto podmínku je nutno dodržet i při zveřejňování zápisu z jednání na úřední desce.

Skutečnost, že jsou schůze rady neveřejné, se vztahuje pouze k průběhu jednání, nesouvisí s poskytováním informací o činnosti rady. Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InfZ“) naopak v ustanovení § 5 odst. 7 výslovně umožňuje povinnému subjektu zveřejnit jakékoliv informace, s výjimkami uvedenými právě v InfZ.

Závěr: Zveřejňování zápisu z jednání RM na internetu lze považovat za vstřícný krok k občanům, který jim umožní seznámit se se záležitostmi projednávanými v RM. Zveřejňování nebrání ani to, že schůze rady obce jsou ze zákona neveřejné.

18. Je třeba trvat na tom, aby v zápisu ze zasedání zastupitelstva města (dále jen „ZM“) byla zaznamenána i diskuse k jednotlivým bodům programu? Zápis má jinak veškeré náležitosti, včetně zaznamenání všech dotazů a podnětů zastupitelů a občanů. Zvukový záznam z každého zasedání je uveřejněn na internetu ?

Odpověď: Dle ustanovení § 95 odst. 1 zákona o obcích se v zápise ze zasedání ZM mimo jiné vždy uvede průběh a výsledek hlasování. Z tohoto důvodu je nezbytné, aby v zápise byly alespoň stručně uvedeny podstatné věci, které výsledek a průběh hlasování ovlivnily či nějakým zásadním způsobem dotvářely, tedy přinejmenším stěžejní body diskuse k jednotlivým bodům programu.

Závěr: V zájmu objektivity zápisu je možné, aby zvukový záznam ze zasedání ZM tvořil formální přílohu zápisu. V takovém případě není třeba diskusi doslovně přepisovat do písemné podoby. V zápise bude zaznamenán výsledek hlasování a k jeho průběhu lze podpůrně odkázat na příložený zvukový záznam.

19. Existuje vzorový jednací řád?

Odpověď: Existuje v rámci metodické pomoci při jeho zpracování. Každá obec má svá specifika a zvyklosti jednání, která lze do jednací řádu promítnout.

20. Jak nakládat s přílohami usnesení, např. rozpočtová opatření, návrh smluv, rozpočet – zveřejnit i přílohy na úřední desce, je-li to dáno jednacím řádem?

Odpověď: Lze upravit jednacím řádem. Zveřejnění příloh zákon neukládá, i když je lze zveřejnit. Rozpočet se musí zveřejnit.

21. Jednací řád - končí platnost JŘ současně s ukončením činnosti zastupitelstva obce nebo jej musí zastupitelstvo obce zrušit a znovu si vydat nový?

Odpověď: Jednací řád je schvalován usnesením, které může být měněno a rušeno zase jen usnesením zastupitelstva. Pokud není usnesení zrušeno nebo změněno, stávající jednací řád platí v tom rozsahu, v jakém byl přijat. Platnost jednacího řádu není automaticky spjata s ukončením činnosti zastupitelstva obce a záleží na rozhodnutí nového zastupitelstva, zda se rozhodne starý jednací řád zrušit a vydat nový jednací řád, anebo mu jednací řád svého předchůdce vyhovuje a bude se jím řídit.

II. Dotazy k zápisům a usnesením ze zasedání zastupitelstva obce

1. Obec, ale i občané, zaměňují možnost zveřejňování zápisů a usnesení ze zasedání zastupitelstva obce na internetových stránkách obcí (popř. na úřední desce obecního úřadu) s povinností, přičemž při zveřejňování zápisů dochází k narušování ochrany osobních údajů.

Odověď: Zveřejňování dokumentů o činnosti zastupitelstva není ze zákona povinné a zákony o územních samosprávných celcích toto neupravují. Pokud obec dobrovolně zveřejní zápis a přijatá usnesení ze zasedání zastupitelstva obce na úřední desce obecního úřadu, je její povinností zachovat ochranu osobních údajů (§ 5 odst. 7 InfZ). Totéž se týká zveřejnění na internetových stránkách obce. Pokud se jedná o dobu zveřejnění, obec sama rozhodne, na jakou dobu dokumenty zveřejní. Podrobnosti lze stanovit v jednacím řádu. Toto se týká jednotlivých dokumentů. Obec však je povinna dostát své povinnosti dle ustanovení § 97 zákona o obcích a informovat občany o činnosti orgánů obce na zasedání zastupitelstva obce a dále jiným způsobem v místě obvyklém.

2. Podle § 95 zákona o obcích se o průběhu zasedání zastupitelstva obce pořizuje zápis. Tento zápis musí být uložen na obecním úřadu k nahlédnutí. V jakém rozsahu lze do tohoto zápisu uvádět citlivá data fyzických či právnických osob v případě projednávání a schvalování např. pronájmů a převodů nemovitostí, poskytování věcných darů, dotací apod., aby nedošlo k porušení zákona na ochranu osobních údajů? Jak je výše uvedeno, zápis z jednání musí být veřejnosti přístupný k nahlédnutí a mohou z něho být pořizovány výpisy.

Odověď: V zápise je nutno uvádět osobní údaje v takové míře, v jaké je to nezbytné proto, aby rozhodnutí o konkrétní záležitosti bylo možno považovat za dostatečně určité. Např. v případě uzavíraných smluv u fyzických osob je potřebné označit druhou smluvní stranu identifikovatelným způsobem, zpravidla jménem, příjmením, datem narození, bydlištěm. U podnikajících fyzických osob a u právnických osob toto platí obdobně. Je třeba zajistit nezaměnitelnost smluvní strany. Při nahlížení do zápisů oprávněnými osobami je zákonem předpokládán přístup k celému zápisu v autentické podobě. Pokud by zápisy měly být zveřejňovány (např. úřední deska, internet), je nutné zajistit anonymizaci údajů (tzv. „začernění“). V případě nahlížení do zápisu ze zasedání zastupitelstva obce tedy dochází k jisté „výjimce“ ze zákona na ochranu osobních údajů. V případě, že osoba oprávněná k nahlédnutí do zápisu ze zasedání zastupitelstva obce, v němž jsou uvedeny údaje v plném rozsahu, zjištěné údaje, případně svůj vlastní pořizovaný výpis ze zápisu, dále zveřejní, má subjekt, jehož se zveřejněné údaje týkají, právo na ochranu podle občanského zákoníku.

3. Jaké minimální obsahové náležitosti musí obsahovat usnesení dle § 85 písm. a) zákona o obcích? Domníváme se správně, že by měly být uvedeny tzv. hlavní náležitosti právního úkonu? Tj. měly by být uvedeny strany právního úkonu, druh právního úkonu, předmět právního úkonu a u úplatného převodu i cena. Padá takové usnesení pod režim ochrany zákona na ochranu osobních údajů? Tj. je v případě vyvěšování zápisu např. na internet nebo úřední desku obecního úřadu nutné údaje kupujícím anonymizovat? Pokud ano, z jakého důvodu?

Odpořed': Dle ustanovení § 95 odst. 1 zákona o obcích se o průběhu zasedání zastupitelstva obce pořizuje zápis ze zasedání zastupitelstva obce a mj. se v něm uvedou přijatá usnesení. Žádný obecně závazný právní předpis nestanoví, jakou formu mají mít přijatá usnesení ze zasedání zastupitelstva obce. Podrobnosti, týkající se vyhotovování usnesení, může zastupitelstvo obce upravit v jednacím řádu zastupitelstva obce, a ty mohou být přílohou nebo přímo součástí jednacího řádu zastupitelstva obce (§ 96 zákona o obcích).

Při přijímání usnesení ze zasedání zastupitelstva obce je třeba zdůraznit, že nad formální podobou jakéhokoliv usnesení je důležitější jeho obsahová stránka. Zde v podrobnostech odkazujeme na část III. tohoto semináře, zabývající se usneseními ze zasedání zastupitelstva obce.

Podoba usnesení zastupitelstva obce závisí jednak na rozsahu projednávaných úkolů, ale také na velikosti příslušné obce. Jak již bylo výše uvedeno nejsou zákonem stanoveny žádné formální požadavky na podobu usnesení ze zasedání zastupitelstva obce a tudíž je pouze na zastupitelstvu příslušné obce, aby si samo zvolilo takovou formu svých usnesení, která jim bude nejvíce vyhovovat. V každém případě je v zájmu obce samé, aby nejen zápisy a usnesení ze zasedání zastupitelstva či rady obce byly jasně a srozumitelně formulovány se všemi podstatnými náležitostmi, ale aby tyto požadavky splňovaly i ostatní dokumenty obce. Pokud by zápisy měly být zveřejňovány (např. úřední deska, internet), je nutné zajistit anonymizaci údajů (tzv. „začernění“). Pokud dotaz směřuje k důvodu takového opatření, je jím samozřejmě ochrana osobních údajů.

4. Možnosti pořizování zvukových a obrazových záznamů ze zasedání zastupitelstva obce.

Odpořed': Zákon o obcích ani žádný jiný právní předpis otázku pořizování zvukových (či obrazových) záznamů ze zasedání zastupitelstva obce speciálně neupravuje. Jedinou obecnou zákonnou úpravu této problematiky představuje zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, který v § 12 odst. 1 stanoví, že písemnosti osobní povahy, podobizny, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkající se fyzické osoby nebo jejích projevů osobní povahy smějí být pořizeny nebo použity jen s jejím svolením.

Pořizování zvukových záznamů ze zasedání zastupitelstva obce spadá tedy z hlediska ochrany osobnosti do občanského práva a není proto předmětem dozoru ani kontroly nad výkonem veřejné správy ve smyslu § 124 odst. 6 zákona o obcích. Z hlediska dozoru nad výkonem samostatné působnosti obce je možno se setkat s pravidly pořizování zvukových záznamů o průběhu zasedání v jednacích řádech obcí. Jednací řád však může upravovat pouze podrobnosti o jednání zastupitelstva obce (§ 96 zákona o obcích) tak, aby při něm nedocházelo k narušování průběhu zasedání. Před zahájením zasedání zastupitelstva obce člen zastupitelstva obce pověřený řízením zasedání může vyzvat občany ke sdělení, zda někdo hodlá pořizovat zvukový záznam průběhu zasedání a zároveň oznámit, zda zvukový záznam bude pořizovat sama obec. Rozhodnutí o tom, zda či v kterých případech je pořizování zvukového záznamu způsobilé narušit či jinak ovlivnit průběh zasedání zastupitelstva obce, spadá do samostatné působnosti zastupitelstva obce.

5. Je možné pořizování zvukových záznamů ze zasedání zastupitelstva obce třetími osobami?

Odpořevd': Za stávající právní úpravy je tedy vždy třeba současně brát do úvahy právo občanů na přístup k informacím na zasedání zastupitelstva, které je veřejné, projednávají se na něm veřejné (komunální) záležitosti a jeho cílem je co nejvyšší dostupnost informací. Z těchto důvodů pořízení a použití záznamu hovoří v jeho prospěch. Současně je však třeba brát do úvahy i znění ustanovení § 12 občanského zákoníku poskytující ochranu subjektivním soukromým právům (podle § 11 občanského zákoníku má fyzická osoba právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy, viz také čl. 10 Listiny základních práv a svobod). Z toho pak vyplývá, že občanu nelze zakázat pořizovat si obrazový a zvukový záznam na zasedání zastupitelstva, neruší-li průběh a účel zasedání. On sám by si však měl být také vědom své povinnosti respektovat práva na ochranu osobnosti podle občanského zákoníku, tzn., že natáčí (může natáčet) i projevy osobní povahy, a že tak může činit jen se souhlasem osoby, jejíž projev má být zaznamenáván. Jednací řád může občanu zakázat pořizovat obrazový nebo zvukový záznam, pokud jím ruší zasedání, tj. maří cíl jednání, kterým je účast a slyšení veřejnosti.

6. Podléhá povolení či zakázání pořizování zvukového záznamu ze zasedání zastupitelstva obce do pravomoci zastupitelstva obce?

Odpořevd': Z hlediska ochrany osobnosti pořízení záznamů ze zasedání zastupitelstva obce spadá do občanského práva a není proto předmětem dozoru ani kontroly nad výkonem samostatné působnosti ve smyslu § 124 odst. 6 zákona o obcích. Pravidla pořizování záznamů o průběhu zasedání je možno upravit v jednacích řádech obcí. Rozhodnutí o tom, zda bude povoleno nebo zakázáno pořízení zvukového záznamu spadá do samostatné působnosti zastupitelstva obce. Avšak zastupitelstvo obce není oprávněno (v jednacím řádu, ani konkrétním usnesením) zakázat pořizování obrazových a zvukových záznamů, pokud jeho pořizování nedochází k rušení zasedání, neboť by porušilo ustanovení čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, dle kterého povinnosti mohou být ukládány pouze toliko na základě zákona a v jeho mezích.

7. Problematika zveřejňování zápisů a usnesení ze zastupitelstva obce a rady obce, nahlížení do nich.

Odpořevd': Zveřejňování dokumentů o zasedání zastupitelstva obce či schůzi rady obce není zákonnou povinností. Pokud obec tyto dokumenty zveřejní, je třeba ze strany obce splnit požadavky InfZ (§ 5 odst. 7 – dobrovolné zveřejňování informací, při kterém je nutno zachovat veškerou zákonnou ochranu, především ochranu osobních údajů). Je vhodné konkrétní úpravu provést v jednacím řádu. Pokud by zápisy měly být zveřejňovány (např. úřední deska, internet), je nutné zajistit anonymizaci údajů (tzv. „začernění“).

Při nahlížení do zápisů občany obce je zákonem předpokládán přístup k celému zápisu v autentické podobě. V případě, že osoba oprávněná k nahlédnutí do zápisu ze zasedání zastupitelstva obce, v němž jsou uvedeny údaje v plném rozsahu, zjištěné údaje, případně

svůj vlastní pořízený výpis ze zápisu, dále zveřejní, má subjekt, jehož se zveřejněné údaje týkají, právo na ochranu podle občanského zákoníku (viz dotaz č. 2).

8. Ochrana osobních údajů na zasedáních zastupitelstva obce a schůzích rady, v zápisech a usneseních těchto orgánů obce, začerňování osobních údajů ?

Odpoověď: Na zasedáních zastupitelstva obce i na schůzích rady obce je nepochybně nutné uvádět osobní údaje v míře potřebné k neomylné identifikaci příslušného subjektu. Jinak by „vzala za své“ právní jistota nejen např. uchazečů o uzavření smlouvy s obcí, ale i samotných členů zastupitelstva obce. Vždyť by zastupitelé obce ve chvíli rozhodování (hlasování) vlastně nevěděli, o jakém konkrétním subjektu rozhodují. V zápisu i usnesení ze zasedání zastupitelstva obce i v zápisu a usnesení ze schůze rady obce je nutno uvádět osobní údaje v takové míře, v jaké je to nezbytné proto, aby rozhodnutí o konkrétní záležitosti bylo možno považovat za dostatečně určité. Při nahlížení do zápisů oprávněnými osobami je zákonem předpokládán přístup k celému zápisu v autentické podobě. Pokud by zápisy měly být zveřejňovány, je nutné zajistit anonymizaci údajů (viz výše).

9. Je možné konat tzv. „pracovní porady“ zastupitelstva obce za účelem předjednání určitých věcí, bližším seznámením se s problematikou, která bude řešena na zasedání zastupitelstva obce?

Odpoověď: Pokud se zastupitelstvo obce schází např. k neveřejným pracovním poradám, je to možné, tato praxe neodporuje zákonu. Ministerstvo vnitra doporučuje neoznačovat pracovní schůzky jako „neveřejná zasedání zastupitelstva obce“, neboť by to mohlo být pro adresáty informací zavádějící. Na pracovních poradách nemohou být přijímána žádná usnesení zastupitelstva obce, ani rozhodováno o žádných záležitostech. Podmínkou platnosti usnesení je dodržení postupu dle § 93 odst. 1 a 2 a § 92 odst. 3 zákona o obcích.

Ustanovení § 93 odst. 2 zákona o obcích stanoví obecné pravidlo, podle kterého je zasedání zastupitelstva obce veřejné, a protože zákon z této zásady výslovně žádné výjimky nepřipouští a takové výjimky nelze dovodit ani z jiných ustanovení zákona o obcích, lze mít požadavek veřejnosti zasedání zastupitelstva za základní podmínku pro to, aby shromáždění členů zastupitelstva bylo možno považovat za zasedání zastupitelstva obce, na kterém (a pouze na něm) lze relevantním způsobem konstituovat vůli tohoto orgánu, tzn. přijímat rozhodnutí (usnesení) o otázkách, jež zákon svěřuje do jeho pravomoci dle ustanovení § 84 a § 85 zákona o obcích.

10. Nedostatečným způsobem jsou vypořádávány námitky proti zápisu ze zasedání zastupitelstva obce vznesené členy zastupitelstva obce, není o nich hlasováno a přijato konkrétní usnesení nebo naopak za námitky jsou považovány i připomínky občanů, aniž by si je na sebe „vztáhl“ některý z členů zastupitelstva obce?

Odpořěd': Ustanovení § 95 odst. 2 věty druhé zákona o obcích stanoví, že o námitkách člena zastupitelstva obce proti zápisu rozhodne nejbližší zasedání zastupitelstva obce. Formální stránka uplatnění námitek proti zápisu ze zasedání zastupitelstva obce by měla spočívat již z logiky průběhu následného zasedání zastupitelstva v ústní formě přednesení námitek. Jedná se o jeden ze zahajovacích úkonů následného zasedání zastupitelstva obce. Písemná forma se doporučuje spíše jako „náhradní“, snad v případech závažnějšího charakteru. Konkrétní forma by mohla být stanovena jednacím řádem.

Námítky mohou směřovat proti obsahu zápisu i proti správnosti všeho, co je v zápisu uvedeno. Námítky proti zápisu může podat pouze člen zastupitelstva, nikoliv jiná osoba přítomná na zasedání zastupitelstva. „Námítky“ osoby přítomné na daném zasedání zastupitelstva a odlišné od člena zastupitelstva je nutno považovat za návrh, připomínku, či podnět, který v závislosti na jeho obsahu bude nutno vyřídít v souladu s § 16 odst. 2 písm. f) nebo g) zákona o obcích.

11. Jak podrobný musí být zápis z jednání ZO – tj. aby zde bylo uvedeno vše, co se v průběhu veřejného zasedání zastupitelstva řeklo, a to ve všech podrobnostech?

Odpořěd': Formu zápisu a pravidla jeho zaznamenání v rámci zákona ovlivňuje zastupitelstvo obce. Problematiku má možnost upravit v jednacím řádu zastupitelstva obce. Je na zastupitelstvu obce, zda rozhodne o tom, že průběh zasedání zastupitelstva obce, včetně diskuse, bude zaznamenán doslovně nebo zda bude v záznamu uveden v krátkosti výstižně obsah a průběh jednání. To se samozřejmě netýká usnesení, ta musí být přesná, jasná a jednoznačná, včetně hlasování o nich. Nahrávání není nezbytné, přepis několikahodinového zasedání je velmi časově náročný, zejména pro menší obec. Záleží na potřebách a zkušenostech obce, který ze způsobů dokumentace je pro ni vhodnější a výhodnější.

Zápis ze zasedání zastupitelstva obce by měl vzhledem k výše uvedenému obsahovat:

- *místo a dobu (datum a čas) konání zasedání zastupitelstva obce*
- *počet přítomných členů zastupitelstva obce*
- *jména přítomných členů zastupitelstva obce, jména omluvených a neomluvených členů zastupitelstva obce*
- *jméno osoby, která zasedání zastupitelstva řídí, resp. předsedá ustavujícímu zasedání zastupitelstva obce*
- *jména určených ověřovatelů zápisu*
- *jméno zapisovatele (zapisovatelky) zápisu*
- *schválený pořad (program) zasedání zastupitelstva obce*
- *průběh vlastního projednávání jednotlivých bodů schváleného programu zasedání zastupitelstva obce*
- *průběh hlasování*
- *výsledek*
- *přijatá usnesení*

- *další skutečnosti, které by se dle rozhodnutí zastupitelstva obce měly uvést v zápisu*
- *datum a čas ukončení zasedání zastupitelstva obce,*
- *datum pořízení zápisu*

Zápis podepisuje podle § 95 odst. 1 zákona o obcích starosta nebo místostarosta a určení ověřovatelé.

12. Jaké minimální obsahové náležitosti musí obsahovat usnesení dle § 85 písm. a) zákona o obcích? Domníváme se správně, že by měly být uvedeny tzv. hlavní náležitosti právního úkonu? Tj. měly by být uvedeny strany právního úkonu, druh právního úkonu, předmět právního úkonu a u úplatného převodu i cena ?

Odpověď: Dle ustanovení § 95 odst. 1 zákona o obcích se o průběhu zasedání zastupitelstva obce pořizuje zápis ze zasedání zastupitelstva obce a mj. se v něm uvedou přijatá usnesení. Žádný obecně závazný právní předpis nestanoví, jakou formu mají mít přijatá usnesení ze zasedání zastupitelstva obce. Podrobnosti, týkající se vyhotovování usnesení, může zastupitelstvo obce upravit v jednacím řádu zastupitelstva obce a ty mohou být přílohou nebo přímo součástí jednacího řádu zastupitelstva obce (§ 96 zákona o obcích).

Při přijímání usnesení ze zasedání zastupitelstva obce je třeba zdůraznit, že nad formální podobou jakéhokoliv usnesení je důležitější jeho obsahová podoba, přičemž je třeba důsledně dbát na formulaci příslušného usnesení a jeho soulad se zákonem. Co se týče formulace usnesení dle zákona o obcích, odkazujeme na část III. semináře a odpovědi na dotazy č. 7 a 8.

13. V § 95 odst. 1 zákona o obcích se stanovují náležitosti pořizovaného zápisu. Zákon však nehovoří, že je nutné uvádět průběh jednání, ale pouze průběh a výsledek „hlasování“. Pojem hlasování je jednoznačně užším pojmem než projednáváný bod programu, jehož součástí je úvodní vystoupení předkladatele bodu programu, následující rozpravou zastupitelů obce, pozvaných hostů a občanů využívajících svého oprávnění dle § 16 odst. 2 písm. c), d) zákona o obcích (tj. vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce svá stanoviska k projednávaným věcem). Teprve při vyčerpání příspěvků a vytvoření návrhů usnesení se přistupuje k hlasování. Domníváme se tedy správně, že zápis by tedy logicky měl obsahovat v rámci zachycení průběhu hlasování pouze všechny návrhy usnesení, o kterých se hlasovalo a výsledek takových hlasování? Nebo je nutné pojem „průběh hlasování“ vykládat extenzivně jako „průběh projednávání“?

Odpověď: Ze zápisu ze zasedání zastupitelstva obce by mělo být patrné o jaké věci se v rámci připraveného (případně doplněného) bodu programu jednalo, jaký byl průběh projednávání příslušného bodu (postačí stručně) včetně rozpravy a vystoupení přítomné veřejnosti, podané protinávrhy a hlasování o nich. Doporučujeme tedy průběh hlasování zaznamenat v širší podobě, tedy jako průběh projednávání.

14. Co je považováno za zápis ze zasedání zastupitelstva obce ? Při zasedání se vyhotoví prvotní ruční zápis zapisovatelkou. Ten se poté přepisuje na počítači do složky zápisů zasedání zastupitelstva obce a následuje usnesení z tohoto zasedání. Občanu je ale pouze předložen

z počítače zápis a usnesení. Prvotní zápis nikoliv. Ověřovateli zápisu totiž není předložen prvotní originál zápisu. Jsou to údajně jen „poznámky zapisovatelky“?

Odpověď: Za zápis ze zasedání zastupitelstva obce je považován oficiální dokument podepsaný starostou nebo místostarostou obce a určenými ověřovateli ve smyslu ustanovení § 95 odst. 1 zákona o obcích. Při nahlížení do zápisů občany obce je zákonem předpokládán přístup k celému zápisu v autentické podobě. Pokud by zápisy měly být zveřejňovány, je nutné zajistit anonymizaci údajů (viz výše).

Další otázkou je, jak postupovat v situaci, kdy se na obecní úřad dostaví jakákoli osoba (tj. nejen občan obce) za účelem nahlédnout do zápisu ze zasedání zastupitelstva, jenž není ještě podepsán všemi příslušnými osobami. Zákon o obcích tuto otázku neřeší. Je proto třeba vycházet z účelu právní úpravy, kdy je nutné dát přednost možnosti nahlédnutí do zápisu, resp. jeho návrhu před zákonem stanovenou povinností mít vyhotoven zápis (s podpisy všech příslušných osob) do 10 dnů po skončení zasedání, neboť povinnost obce informovat o činnosti orgánů obce (§ 97 zákona o obcích) ve světle práva občana nahlížet do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva má rozhodně větší význam než formalistická povinnost vyhotovit zápis v dané lhůtě.

Ustanovení § 95 odst. 2 věty první zákona o obcích stanoví povinnost pořídit zápis do 10 dnů po skončení zasedání. Neexistence formálního zaznamenání přijatých rozhodnutí jde k tíži obce, která nebude schopna prokázat jejich obsah ani splnění procedury pro jejich přijetí. Pokud je zápis pořízen, pro zjištění, zda byla podmínka pořízení do 10 dnů splněna, je nezbytné, aby zápis obsahoval minimálně datum vyhotovení, nejlépe i data podpisů jednotlivých osob. Neuvedení data vyhotovení v zápisu však samo o sobě není porušením zákona, proto je v pochybnostech podmínka lhůty vyhotovení zápisu považována za splněnou. Dále je nutné konstatovat, že porušení citovaného ustanovení (nedodržení lhůty 10 dnů na vyhotovení zápisu) nemá vliv na přijatá usnesení (lhůta pro pořízení zápisu je jen pořádková). Rozhodnutí (usnesení) zastupitelstva totiž vznikají jejich přijetím (ukončením hlasování) potřebným počtem členů zastupitelstva, a tudíž nevyhotovení zápisu, resp. nedodržení všech náležitostí stanovených v § 95 odst. 1 zákona o obcích, nemá vliv na jejich existenci (platnost).

15. Jak podrobné musí být zaznamenání např. diskuse? Někdy se stává, že osoba, která ani není obyvatelem obce, častuje zastupitelstvo urážkami, neustále napadá hospodaření obce atd. Je nutné vše zaznamenat doslovně? V některých obcích je pořizován zápis do sešitu a následně přepisován do tištěné podoby. Přesně se opíše usnesení a jeho obsah, průběh zasedání je zaznamenán orientačně. Většina menších obcí nemá, ani necítí potřebu mít, nahrávací zařízení?

Odpověď: Formu zápisu a pravidla jeho zaznamenání do určité míry ovlivňuje právě zastupitelstvo obce. Problematiku má možnost upravit v jednacím řádu zastupitelstva obce. Zde je prostor pro úpravu do jakých podrobností bude zápis veden. Je na zastupitelstvu obce, zda rozhodne o tom, že průběh zasedání zastupitelstva obce, včetně diskuse, bude zaznamenán doslovně nebo zda bude v záznamu uveden v krátkosti výstižně obsah a průběh

jednání. To se samozřejmě netýká usnesení, ta musí být přesná, jasná a jednoznačná, včetně hlasování o nich. Nahrávací zařízení není povinné, zde záleží pouze na obci, zda bude pořizovat záznam, ať pouze zvukový nebo i obrazový. V tomto případě je však obec povinna dbát ochrany osobnosti poskytované občanským zákoníkem.

16. Jak spolu koresponduje oprávnění občana obce ve smyslu ust. § 16 odst. 2) písm.f) zákona o obcích („požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce; je-li žádost podepsána nejméně 0,5 % občanů obce, musí být projednána na jejich zasedání nejpozději do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce, nejpozději do 90 dnů“) s právem předkládat návrhy na zařazení na pořad zasedání zastupitelstva obce ve smyslu ust. § 94 odst. 1) zákona o obcích („právo předkládat návrhy k zařazení na pořad jednání připravovaného zasedání zastupitelstva obce mají jeho členové, rada obce a výbory“)? Jakým způsobem se občan obce může fakticky domoci svého oprávnění na projednání určité záležitosti zastupitelstvem obce, když není oprávněn podat návrh na zařazení dané záležitosti na pořad zasedání zastupitelstva obce a žádný zastupitel se tohoto návrhu na projednání určité záležitosti „nechopí“ (nepodá návrh na zařazení do programu zasedání zastupitelstva obce)?

Odpověď: Zákon v § 16 odst. 2 písm. f) počítá s *prostou žádostí*, kterou může podat kterýkoli občan obce (či více občanů obce) a s *kvalifikovanou žádostí*, která musí být podána nejméně 0,5% občanů obce (při zkoumání, zda byla tato podmínka splněna, by se mělo vycházet z údajů podle evidence obyvatel, neboť „občanství obce“ je podle § 16 odst. 1 písm. b/ zákona o obcích spojeno s trvalým pobytem v obci). Zatímco v prvním případě zákon žádnou formu pro uplatnění tohoto práva nestanoví, což znamená, že může být uplatněno *písemně i ústně* (to však v podstatě připadá do úvahy jen na zasedání zastupitelstva, a pouze je-li v programu zasedání vyhrazen zvláštní bod pro vznášení požadavků občanů obce), v případě druhém, tedy jde-li o *kvalifikovanou žádost*, je nutné respektovat zákonem předpokládanou formu a takovou žádost podávat *písemně* (což vyplývá z dikce tohoto ustanovení – „...je-li žádost podepsána...“). Ze žádosti by přitom mělo být ověřitelné, zda jsou splněny zákonem stanovené podmínky, tzn. zda jednotlivé podepsané osoby jsou skutečně *občany obce* (podpůrně lze např. využít ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním). Žádost by měla být adresována příslušnému orgánu obce, tedy zastupitelstvu či radě obce, a měl by z ní jasně vyplývat požadavek, aby určitá záležitost byla tímto orgánem projednána (žádost se samozřejmě doručuje „obci“ obvyklým způsobem).

Podle povahy žádosti se liší i způsob, jímž má být obcí vyřízena. V obou případech by měl být příslušný orgán (rada či zastupitelstvo) s uplatněným požadavkem seznámen na svém zasedání či schůzi (tzn. navrhovaný požadavek by měl být zařazen do návrhu programu jako samostatný bod, případně v rámci bodu, ve kterém jsou „souhrnně“ projednávány jednotlivé podněty a návrhy občanů), a to zpravidla na nejbližším zasedání nebo schůzi. Rozdíl pak spočívá v dalším postupu – zatímco v případě *prosté žádosti* je na rozhodnutí příslušného orgánu obce (rady či zastupitelstva), zda předloženou záležitost věcně projedná (zda ji zařadí do programu zasedání či nikoli a bude se jí dále zabývat), v případě *kvalifikované žádosti* vyplývá z § 16 odst. 2 písm. f) zákona o obcích povinnost příslušného orgánu obce záležitost vždy věcně projednat, a to ve lhůtách v tomto ustanovení určených.

Z ustanovení § 16 odst. 2 písm. f) zákona o obcích však nevyplývá právo občana obce podávat návrh na zařazení nového bodu na program právě probíhajícího zasedání zastupitelstva obce, a to ani s odkazem na § 16 odst. 2 písm. c) zákona o obcích, i kdyby by byl takový požadavek vznesen v rámci bodu, při kterém je projednáván a schvalován „program zasedání“. Právo navrhopvat zařazení dalších bodů na program probíhajícího zasedání totiž přísluší pouze osobám uvedeným v § 94 odst. 1, což vyplývá ze spojení tohoto ustanovení s § 94 odst. 2 zákona o obcích.

17. Jednání zastupitelstva obce je svoláno např. na čtvrtek 17. libovolného měsíce. Který den musí být nejpozději vyvěšeno oznámení o konání zastupitelstva obce? Počítá se den vyvěšení za 1. den lhůty, započítává se i den konání zasedání zastupitelstva? Sedm dní předem – tedy stačí vyvěsit ve čtvrtek 10. stejného měsíce?

Odpověď: Zákon o obcích v § 93 odst. 1 ukládá, aby informace o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání ZO byla vyvěšena na úřední desce alespoň 7 dní před zasedáním zastupitelstva obce. Podle našeho názoru je proto třeba, aby informace byla na úřední desce zveřejněna celých 7 dní předcházejících dni konání zasedání, tedy 7x 24 hodin. Existuje sice rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, které v souvislosti se zveřejňováním dokumentu na úřední desce akceptovalo započtení dne vyvěšení i dne sejmutí z úřední desky, nicméně soud judikoval v právně odlišné situaci (vůči stavebnímu zákonu) a nelze proto zcela „zaručit“, že by se soudy s tímto „tolerantnějším“ přístupem řídily i v právně odlišných situacích. Informaci je proto nutné vyvěsit nejpozději 9. daného měsíce.

18. Pokud se ZO svolá dříve, aniž by bylo možné splnit povinnost v § 93 odst. 1 zákona o obcích – jedná se většinou o odsouhlasení dotačních titulů (je třeba i opravit usnesení již přijaté tak, aby byly splněny podmínky dotace). Má vzniklé usnesení vady (může být podkladem pro získání dotace)?

Odpověď: Při nedodržení sedmidenní zákonné lhůty se vždy jedná o porušení zákona – při kontrole výkonu samostatné působnosti bude jako kontrolní závěr uvedeno porušení § 93 odst. 1 zákona o obcích. Ale pokud se prokáže, že obec zajistila splnění požadavku veřejnosti zasedání jiným způsobem (podpůrné způsoby zveřejnění – místní rozhlas, internet, plakáty), pak nepředpokládáme zahájení dozoru nad usneseními přijatými na tomto zasedání. Z hlediska dozoru nad zákonností je usnesení platné (popř. zákonné), pokud je zachována zásada veřejnosti – to tedy znamená, že porušení zákona není takové intenzity, aby byl zahájen dozor nad usneseními ve smyslu § 123 a násl. Zákona o obcích. Bude jistě také záležet na povaze rozhodované věci (např. získání prospěchu pro obec, zamezení škod, naproti např. nevýhodnému prodeji pozemků nebo projednání kontroverzních témat).

19. Bylo by možné ujednotit počítání dní při vyvěšování (stavební úřady, různé státní orgány – každý požaduje něco jiného, počítání začíná a končí v různé dny) různých dokumentů na úřední desce?

Odpověď: Je pravda, že různé zákony řeší tuto otázku různě. MV má v gesci samostatnou působnost obcí. Bylo by možné *de lege ferenda* do budoucna jistě uvažovat o možnosti absolutního sjednocení počítání problematiky vyvěšování dokumentů na úřední desce, muselo by to však být výslovně uvedeno v zákoně (např. v souvislosti s § 26 správního řádu).

Stavební úřady vykonávají přenesenou působnost a mj. se řídí právě správním řádem. Zákon o obcích výslovně ustanovení o počítání lhůt nestanoví, proto je pro obce příznivější (viz též odpověď na dotaz č. 1).

20. Je porušen zákon, pokud obec zveřejní v oznámení jen např. 3 body namísto 10 bodů, které však nakonec jsou v návrhu programu předloženého zastupitelstvu obce ke schválení předloženy a zastupitelstvo tedy schvaluje program doplnění oproti zveřejněnému oznámení?

Odpověď: Podle našeho názoru by mohl být považován takový postup za porušení § 93 odst. 1 (resp. požadavku veřejnosti zasedání zastupitelstva obce) v případě, že v době vyvěšování informace o připravovaném zasedání se již vědělo, že tyto body budou projednávány – tedy případ záměrného nebo nedbalostního neuvedení některých bodů chystaného jednání. V případě doplnění programu po vyvěšení informace dle § 93 odst. 1 se doporučuje zajistit na úřední desce doplnění programu chystaného jednání, popř. o tomto faktu informovat i dalšími podpůrnými způsoby zveřejnění.

21. Zastupitel na začátku zasedání navrhne bod programu k projednání ihned. Jak je v takovém případě dodržena zásada veřejnosti? Ta se přeci o projednání nedozví.

Odpověď: Zákon o obcích tuto možnost připouští, dokonce ho i předpokládá v § 94 odst. 2. (akceptování takového postupu vyplývá i z nálezu Ústavního soudu IV. ÚS 331/02). Takový postup nemůže být tedy obecně v rozporu se zásadou veřejnosti. Je na zastupitelích, zda projednání takového návrhu schválí, či nikoliv – může existovat tichá dohoda všech zastupitelů, že takové návrhy budou zamítat tak, aby takový subjekt předložil materiál „řádně“, tedy aby takový bod mohl být uveden v informaci o připravovaném zasedání zastupitelstva obce. Z hlediska kontrolních opatření by bylo nutno zkoumat, zda takový postup není obcí hromadně zneužíván (tj. např. důležité či kontroverzní body by pravidelně byly zařazovány až na zasedání zastupitelstva obce postupem dle § 94 odst. 2 zákona o obcích). Nicméně je nutné dodat, že v takovém případě je nutno v souladu s citovaným ustanovením udělat „krok navíc“ – zastupitelstvo nejprve musí hlasovat, zda souhlasí se zařazením navrhovaného budoucího zastupitele na program zasedání a teprve po schválení se může daná záležitost meritorně projednat.

22. Nahráváme zasedání a při ověřování zápisu ověřovatel požadoval předložení tohoto zvukového záznamu. Bohužel nešťastnou náhodou byl záznam smazán, takže jsme mu ho nemohli poskytnout a on odmítl podepsat zápis. Jak v takovém případě postupovat, má na to právo?

Odpověď: V podrobnostech k ověřování zápisů odkazujeme na stanovisko odboru č. 25/2008. Ověřovatel může odmítnout podepsat zápis z jakéhokoliv důvodu (zákon nenařizuje

zdůvodnit). Avšak z logiky věci by sám měl uvést důvody, proč tak činí. Doporučujeme, aby ověřovatel důvod nepodepsání uvedl přímo do zápisu a následně toto bylo projednáno na nejbližším příštím zasedání zastupitelstva obce – viz stanovisko. Usnesení zastupitelstva obce, pokud zastupitelstvo neshledá závady, nahradí podpis ověřovatele. Nebo dá za pravdu ověřovateli a zápis se v patřičném smyslu upraví.

Pokud skutečně došlo ke smazání zvukového záznamu, nelze se spravedlivě domáhat něčeho, co již neexistuje. V daném případě má tedy „poslední slovo“ zastupitelstvo, které na nejbližším zasedání svým usnesením „zjedná nápravu“ chybějícího podpisu.

23. Někteří zastupitelé požadují, abychom jim tento záznam následně poskytovali? Jaký je náš vztah k ochraně osobnosti, protože nevíme, co se s takovým záznamem pak děje a mohlo by dojít k nějakým komplikacím. Máme my (starostové) dále nějaké povinnosti, když se cítí někdo dotčen?

Odpověď: Člen zastupitelstva má právo požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jeho funkce. Z tohoto pohledu má na zvukový záznam právo, neboť si např. chce ověřit shodu zápisu s tím, co bylo skutečně na zasedání zastupitelstva řečeno (tedy pro své rozhodnutí, zda proti zápisu uplatní námítky).

Druhým aspektem je odpovědnost (mlčenlivost) za porušení osobních údajů v případě, kdy se v rukou zastupitele octnou takové informace z důvodu výkonu jeho funkce. Na zastupitele tak přechází povinnost mlčenlivosti, který má povinnost chránit je před zneužitím. Pokud by je zneužil, vystupuje se žalobě na ochranu osobnosti podanou poškozenou osobou.

24. Kolik let se musí zvukové záznamy zastupitelstva města archivovat? Může si dobu určit samotné zastupitelstvo obce (např. v jednacím řádu)?

Odpověď: Z pohledu odboru dozoru a kontroly veřejné správy není důvodu, aby si dobu uchovávání zvukových záznamů (tedy včetně úpravy pořizování zvukových záznamů) nestanovilo samo zastupitelstvo v jednacím řádu. Ostatně žádný právní předpis nestanoví povinnost pro obce, aby zvukové záznamy ze zasedání pořizovaly. Proto se domníváme, že délka uchovávání záznamu je též na samotné obci. Dodáváme, že tato problematika spíše spadá do gesce odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra, proto v případě potřeby doporučujeme se obrátit přímo na tento odbor.

Je třeba si také uvědomit, že zvukový záznam podléhá režimu zákona o svobodném přístupu k informacím, neboť se jedná o informaci ve smyslu tohoto zákona, vztahuje se k působnosti obce jakožto povinného subjektu a obec jí disponuje. Důvod, proč po delší dobu uchovávat záznamy, by mohl být zejména ten, že v případě podání námitek proti zápisu nebo odmítnutí zápis podepsat ověřovatelem, by záznam mohl sloužit jako podkladový materiál pro rozhodnutí zastupitelstva obce o námítce proti zápisu podané zastupitelem nebo důvodu odmítnutí zápis ověřovatelem podepsat.

25. Postačí uvést v zápisu jména nepřítomných (včetně těch, kteří přišli nebo odešli během zasedání), bez uvedení přesného času odchodu, s tím, že jejich nepřítomnost vyplývá z počtů uvedených u jednotlivých hlasování (tj. při celkovém počtu 7 zastupitelů, 1 nepřítomnost a výsledek hlasování 6 pro)? Domnívám se, že toto postačí.

Odpověď: Ze zápisu musí být zřejmé, kdo pro usnesení hlasoval. Způsob zajištění průkaznosti této skutečnosti necht' si upraví zastupitelstvo obce ve svém jednacím řádu. Je však nutné přesně zaznamenat, pokud počet přítomných členů zastupitelstva klesne tak, že zastupitelstvo přestane být usnášeníschopné.

26. Někteří zastupitelé si vyžadují celý zápis ze zasedání ZO. Je to legální či ne?

Odpověď: Mohou, nic jim v tom nebrání. Naopak na mnoha obcích je toto považováno za samozřejmé právo zastupitelů a zápisy jsou jim poskytovány automaticky. Je tedy možné upravit v jednacím řádu. Není-li upraveno, použije se § 82 písm. c) zákona o obcích – zápis souvisí s výkonem funkce zastupitele. Ostatně zastupitel by mohl využít i práva dle § 16 odst. 2 písm. e) zákona o obcích, neboť je také občanem obce.

Navíc podotýkáme, že zápis ze zasedání zastupitelstva je veřejnou listinou dokládající výkon veřejné správy (územní samosprávy) ve Vaší obci zástupci (zastupiteli) zvolenými občany obce. Není proto rozumného důvodu zápisy nezveřejňovat či neposkytovat (samozřejmě s příslušnou ochranou osobních a jiných údajů).

27. Domnívám se, že když by se měl poskytovat zápis zastupiteli, tak by to bylo protiprávní (zápis je uložen jen k výpisům). On si může udělat výpis, nikoliv kopii (např. vlastním fotoaparátem).

Odpověď: Pokud by zastupitel či občan zažádal, není důvodu předem a priori odmítat. Ostatně je nelogické neposkytnout kopii zápisu z veřejného zasedání zastupitelstva obce, když toto zasedání samotné je veřejné a není důvodu zápis tajit, resp. odmítnout vydat kopii.

Navíc v současné technické době je třeba ustanovení slova „pořizovat si výpis“ chápat i tak, že výpis lze pořídit i zhotovením kopie.

V souladu se zásadami dobré správy je za zákonný pojem „výpis“ nutno považovat i možnost pořízení kopie vlastním záznamovým zařízením (fotoaparát, videokamera apod.). Týká se to jak zastupitelů, tak i ostatních občanů a dalších subjektů uvedených v § 16 a § 17 zákona o obcích. O vztahu zákona o obcích k zákonu o svobodném přístupu k informacím odkazujeme na stanovisko odboru č. 1/2006.

Navíc v současné technické době je možno podle našeho názoru považovat za výpis i pořízení fotokopie na kopírce.

28. Zasedání zastupitelstva obce se zúčastní občan, který nemá v obci trvalé bydliště, není majitelem žádné nemovitosti, má právo zasahovat do diskuse?

Odpověď: Ze zákon právo nemá. Takové právo bude mít, pokud proti tomu zastupitelstvo obce, popř. předsedající nic nenamítne – tedy nebude mu odebráno slovo. Stejně bude moci vystupovat k projednávané věci, pokud mu to výslovně umožní např. jednací řád, předsedající nebo usnesení zastupitelstva obce.

29. Právní důsledky dvojího schvalování usnesení na jednom zasedání zastupitelstva?

Odpověď: Není problém, pokud se usnesení od sebe neodlišují. Závazné je usnesení pozdější, které fakticky změnilo první. Zásada *lex posterior derogat priori* (pozdější zákon ruší dřívější). Z našeho pohledu je to nepraktické a zbytečně zdržující, neboť usnesení jsou přijata okamžikem ukončení hlasování o konkrétním návrhu. Znovu hlasovat v závěru zasedání o tzv. souhrnném usnesení je nesprávné. Podrobněji viz výše v zápise.

30. Při neschválení předloženého usnesení dochází k tomu, že je přijato usnesení opačného významu, když je nadpoloviční většina zastupitelů proti (např. proti prodeji pozemku je nadpoloviční většina zastupitelů)?

Odpověď: Platné usnesení, volba vzniká pouze v případě nadpolovičního souhlasu. V opačném případě nevzniká usnesení, nelze automaticky obracet výsledek hlasování a vytvářet usnesení opačného významu, než o kterém se hlasovalo. Je tedy naprosto špatně, pokud pro návrh nehlasovala potřebná nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva a v zápisu je uvedeno usnesení, že zastupitelstvo „neschvaluje...“. Pokud pro usnesení nehlasovala potřebná většina, usnesení nevzniklo.

V každém případě se doporučuje návrh usnesení přeformulovat a potvrdit tak zamítavé stanovisko zastupitelstva obce. Věc je pak i uzavřena rozhodnutím zastupitelstva v podobě usnesení. Může nastat i situace, kdy z důvodu nízké účasti zastupitelů dopadne hlasování sice tak, že nebude získána nadpoloviční většina, ale ze struktury hlasování se lze domnívat, že v případě větší účasti by usnesení vzniklo (např. z celkových 9 zastupitelů se zúčastní 5, 4 jsou pro, 1 se zdržel), tj. není zde očividný nesouhlas s předloženou věcí – v takovém případě se doporučuje předsedajícímu přenést rozhodnutí o identickém bodu na příští zasedání zastupitelstva obce, aby došlo ke konečnému rozhodnutí.

31. Jak měnit nebo rušit usnesení?

Odpověď: – viz vystoupení k zápisům a usnesením výše. Pro přesnou identifikaci měněného nebo rušeného usnesení je prospěšné usnesení číslovat. Odkázání na takové usnesení je pak zcela jednoznačné a nevyvolává dohady. Pokud by nebylo měněné nebo rušené usnesení vůbec zmíněno (tj. docházelo by k faktické změně, zrušení = „nepřímá“ změna, zrušení), je pak nutno zkoumat, zda takové původní usnesení vedle nového ob stojí či nikoliv (tj. zda se

např. navzájem nevylučují). Každopádně platí již zmíněná zásada *lex posteriori derogat priori* (pozdější zákon ruší dřívější).

32. Ověřovateli zápisu musí být jen zastupitelé nebo to může být i někdo jiný?

Odpověď: Zákon tuto otázku neřeší. Vycházíme-li z podstaty a účelu ověřování zápisu, pak může být ověřovatelem samozřejmě i občan či jiná osoba na zasedání přítomná. Ověřovatel by však měl být přítomen na zasedání po celou dobu jeho konání tak, aby mohl ověřit průběh a zaznamenání celého zasedání zastupitelstva obce.

33. Je chybou, když starosta dělá zapisovatele sám?

Odpověď: Ne. Zákon to nezakazuje. V případě, že by byly pochybnosti o schopnostech jiných osob, existuje institut ověřovatelů.

34. My, když děláme usnesení ze ZO, RO, tak to máme v počítači a než to necháme podepsat ověřovateli a než to podepíšu i já jako starostka, tak toto vyvěsíme na elektronické úřední desce. Je usnesení platné, asi není, že?

Odpověď: Usnesení je platné okamžikem schválení! Za zápis ze zasedání zastupitelstva obce je považován oficiální dokument podepsaný starostou (místostarostou) a určenými ověřovateli. To, co uvádíte, je vyvěšování návrhu takového zápisu. Doporučujeme obci tak nečinit a počkat až na vyhotovený zápis. Je však nutno zachovat zákonem předpokládanou lhůtu 10 dnů ke zhotovení zápisu, přičemž za pořízený zápis se považuje takový, který obsahuje všechny tři stanovené podpisy. V podrobnostech opět doporučujeme stanovisko odboru č. 25/2008.

35. Co dělat, když se zastupitel neúčastní zasedání zastupitelstva?

Odpověď: Nic. Jedná se o politickou zodpovědnost. Přísluší mu i odměna za výkon funkce.

36. Mají občané obce nebo zastupitelé nárok na podklady předkládané na schůzi rady města a na zvukové záznamy rady?

Odpověď: Ne u podkladů pro zasedání rady, pokud rada dosud materiály neprojednala (zasedání rady obce je neveřejné). Po jejich projednání se poskytnutí těchto materiálů řídí plně režimem zákona č. 106/1999 Sb. Ano u podkladů pro zastupitelstvo obce podle zákona 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, bez ohledu na to, zda již byly projednány či dosud nikoli.

37. Má občan právo zpochybnit zápis – co s tím?

Odpověď: Občan zpochybnit zápis může, a může k tomuto účelu využít svého práva podle § 16 odst. 2 písm. f). Zastupitelstvo však rozhoduje o námitkách proti zápisu vznesených

prostřednictvím člena zastupitelstva. Toto rozhodnutí zastupitelstva obce se uvede v zápise ze zasedání zastupitelstva obce.

38. Mimořádné zastupitelstvo. Jak číslovat, jak počítat intervaly mezi zasedáními, jak připravit pozvánku – program?

Odpověď: Zákon o obcích pojem „Mimořádné zasedání zastupitelstva“ nezná, pro každé zasedání se vztahují stejná pravidla. Pokud zasedání číslyte, považujeme za vhodné zachovat stávající číselnou řadu (v označení zápisu i zveřejňované informace samozřejmě lze uvést označení „mimořádné“ není to však nutné).

39. Může občan nahlédnout do zápisu ze zasedání (schůze) rady?

Odpověď: Podle § 16 odst. 2 písm. e) mají občané obce právo nahlížet do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva a komisí rady obce a pořizovat z nich výpisy.

Jiná situace je u zápisů ze zasedání rady. Každý má možnost žádat o tyto informace dle zákona o svobodném přístupu k informacím. O vztahu zákona o obcích k zákonu o svobodném přístupu k informacím odkazujeme na stanovisko ODK MV ČR č. 1/2006.

40. Způsob hlasování při těsném počtu přítomných ve věci ověřovatelů, mandátové komise apod. (kteří se hlasování zdrželi)?

Odpověď: Stejně jako u jiných usnesení, tj. navrhované usnesení je platné, pokud pro ně hlasovala nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva. Člen zastupitelstva, který byl určen ověřovatelem může vznést proti zápisu námitky, o kterých rozhodne zastupitelstvo a podpis bude nahrazen. V podrobnostech k ověřování zápisů odkazujeme na stanovisko ODK MV ČR č. 25/2008. Ověřovatel může odmítnout podpis z jakéhokoliv důvodu (zákon nenařizuje zdůvodnit). Doporučujeme, aby ověřovatel důvod nepodepsání uvedl přímo do zápisu

a následně toto bylo projednáno na nejbližším příštím zasedání zastupitelstva obce – viz stanovisko. Usnesení zastupitelstva obce, pokud zastupitelstvo neshledá závady, nahradí podpis ověřovatele. Nebo dá za pravdu ověřovateli a zápis se v patřičném smyslu upraví.

Mandátová – zřejmě návrhová komise pro předkládání usnesení se nedoporučuje, je to zdlouhavé. Každý kdo předkládá bod k projednání, tak zformuluje i návrh usnesení. Pro přijetí navrhovaného usnesení se počítají jen hlasy „pro“.

41. Stylizace usnesení v případě neschválení usnesení, překlomit či poznamenat pod zněním usnesení výsledek?

Odpověď: Návrh usnesení, o kterém se hlasuje se předkládá v pozitivním tvaru – „schvaluje“. Pokud návrh nebyl přijat, nelze návrh „otočit“ na „neschvaluje“. Neschválený návrh usnesení se nečísluje.

Platné usnesení, volba vzniká pouze v případě nadpolovičního souhlasu. V opačném případě nevzniká usnesení, nelze automaticky obracet výsledek hlasování a vytvářet usnesení opačného významu, než o kterém se hlasovalo. V každém případě se doporučuje návrh usnesení přeformulovat a potvrdit tak zamítavé stanovisko zastupitelstva obce. Věc je pak i uzavřena rozhodnutím zastupitelstva v podobě usnesení. Může nastat i situace, kdy z důvodu nízké účasti zastupitelů dopadne hlasování sice tak, že nebude získána nadpoloviční většina, ale ze struktury hlasování se lze domnívat, že v případě větší účasti by usnesení vzniklo (např. z celkových 9 zastupitelů se zúčastní 5, 4 jsou pro, 1 se zdržel), tj. není zde očividný nesouhlas s předloženou věcí – v takovém případě se doporučuje předsedajícímu přenést rozhodnutí o identickém bodu na příští zasedání zastupitelstva obce, aby došlo ke konečnému rozhodnutí.

42. V zápisech ze zastupitelstva kraje jsou ve Zpravodaji KÚ uváděná jména a plné adresy osob (např. při prodeji majetku). Není to v rozporu se zákonem na ochranu osobních údajů?

Na webu ÚOOÚ je stanovisko vypracované úřadem ve spolupráci s ODK, tak na něj odkážete – anonymizovat se podle něj má““““

MV doporučuje takto zveřejňované osobní údaje „začernovat“.

43. Identifikace hlasujících při jednání zastupitelstva obce není povinná?

Odpoď: Identifikace hlasujících (tj. jak kdo hlasoval) v tom kterém konkrétním případě je možno považovat za přípustnou, z naší strany dokonce vítanou (transparentnost jednání,...). Uvedené údaje umožňují občanům posoudit přístup jednotlivých zastupitelů při rozhodování záležitosti obce. Nicméně zákone o obcích není stanovena povinnost uvádět konkrétní jména hlasujících zastupitelů. Doporučujeme upravit v jednacím řádu.

44. Jak postupovat, když ZO obce schválilo zvukový záznam ze zasedání obce, starosta pověřil kontrolní výbor k zakoupení záznamníku. Zatím se tak nestalo, záznamník zakoupen nebyl. Kontrolní výbor záznam odmítl pořizovat.

Odpoď: Z obsahu dotazu není možno přesně určit, co měl tazatel přímo na mysli. V záležitosti pořizování záznamu z jednání zastupitelstva lze odkázat na výklad k jednacím řádu. Podrobnosti při pořizování záznamu ze zasedání je možno upravit v jednacím řádu.

Kontrolovat plnění usnesení je ze zákona záležitostí kontrolního výboru. Co se týče situace, kdy kontrolní výbor odmítl zvukový záznam pořizovat (kontrolnímu výboru jakožto orgánu zastupitelstva byl uložen nějaký úkol, který není plněn), je věcí zastupitelstva, jak zhodnotí činnost jemu podřízeného kontrolního výboru.

Pokud by byl pověřen splněním nějakého úkolu starosta (např. zakoupením záznamníku) a dosud by tak neučinil, jedná se taktěž o nedodržení usnesení, přičemž starosta je zastupitelstvu přímo odpovědný.

45. Když se mění staré usnesení ZO a nahrazuje se novým ve stejné věci, je třeba staré usnesení zrušit a přijmout nové, nebo lze vše udělat jedním usnesením?

Odpověď: – viz vystoupení k zápisům a usnesením výše. Pro přesnou identifikaci měněného nebo rušeného usnesení je prospěšné usnesení číslovat. Odkázání na takové usnesení je pak zcela jednoznačné a nevyvolává dohady. Je samozřejmě vhodné, aby bylo nejprve původní usnesení zrušeno – je používán pojem „revokováno“, aniž by zákon o obcích tento termín znal, a následně je přijato nové usnesení vyjadřující novou vůli zastupitelstva.

Pokud by nebylo měněné nebo rušené usnesení vůbec zmíněno (tj. docházelo by k faktické změně, zrušení = „nepřímá“ změna, zrušení), je pak nutno zkoumat, zda takové původní usnesení vedle nového ob stojí či nikoliv (tj. zda se např. navzájem nevylučují). Pokud by se dvě usnesení týkaly téže věci, o níž by rozhodly odlišně, pak platí zásada *lex posterior derogat priori* (pozdější zákon ruší dřívější), tj. chronologicky novější usnesení je platné a nahrazuje časově dřívější usnesení.

46. Je třeba uvádět při hlasování konkrétní jména kdo je pro, proti nebo se zdržel hlasování?

Odpověď: není dle ustanovení zákona o obcích nutné, ale pokud tak je obec zvyklá v zápise uvádět, doporučeno v tomto způsobu pokračovat. Podána informace o připravované novele zákona o obcích, kde je návrh na úpravu, že jména se budou muset uvádět.

47. Musí občan požádat písemně o nahlédnutí do zápisů?

Odpověď: ne, odkaz na zákon o obcích, zákon o svobodném přístupu k informacím

48. Je třeba určit ověřovatele zápisu písemně - zápisem?

Odpověď: V případě, že zastupitelstvo obce projednalo určitý materiál, aniž by ve věci rozhodlo, není třeba, aby přijímalo usnesení, jímž by formálně vzalo věci na vědomí. Pokud tak však zastupitelstvo ve své praxi činí, je třeba takový deklaratorní akt považovat za usnesení, o němž lze hlasovat jako o jakémkoli jiném usnesení. Zastupitelstvo tím vlastně deklaruje, že materiál projednalo (že se s ním seznámilo) a že ve věci nebude činit žádné rozhodovací kroky.

49. Má občan právo nahlížet do konkrétních účetních dokladů?

Odpověď: záleží, zda jde o postup dle zákona o obcích - §16 (oprávnění nahlížet pouze do rozpočtu obce a do závěrečného účtu za uplynulý rok, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce a pořizovat si z nich výpisy) nebo dle zákona č. 106/1999SB., o svobodném přístupu k informacím

50. Určení ověřovatelů zápisu – písemně zápisem?

Odpověď: Pokud jsou ověřovatelé určováni (voleni) na konkrétním zasedání ZO pro ověření konkrétně daného zápisu, pak s ohledem na ust. § 95 odst. 1 zákona o obcích je tento akt součástí daného zápisu.

Poznámky:

1. Čl. 21 odst. 1 Listiny: *Občané mají právo podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců.* Čl. 18 odst. 1 Listiny: *Petiční právo je zaručeno; ve věcech veřejného nebo jiného společného zájmu má každý právo sám nebo s jinými se obracet na státní orgány a orgány územní samosprávy s žádostmi, návrhy a stížnostmi.*
2. Původní návrh zákona o obcích (sněmovní tisk č. 422 III. volebního období PS PČR) v § 16 odst. 2 písm. f) svěřil občanovi obce staršímu 18 let *právo požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti zastupitelstvem obce, popř. jinými orgány obce, a to peticí podepsanou nejméně 5 % občanů v obcích do 10.000 obyvatel, 2 % občanů v ostatních obcích, nejméně však 500 občany. Návrh musí být projednán na nejbližším zasedání zastupitelstva obce; odpověď se zveřejní na úřední desce obecního úřadu po dobu 15 dnů od projednání zastupitelstvem obce.* Schválené znění rozdělovalo toto právo do nyní platných práv podle písm. f) a g) (právo podle písm. f) bylo formulováno jako *právo požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce; je-li žádost podepsána nejméně 0,5 % občanů obce, musí být projednána na jejich zasedání nejpozději do 60 dnů.*)
3. Tento výklad zastává i soudní judikatura – viz rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. května 2006, **č. j. 15 Ca 36/2006-35** a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. července 2007, **č. j. 3 Aps 6/2006-76**, jímž byla zamítnuta kasační stížnost proti uvedenému rozsudku krajského soudu a v němž Nejvyšší správní soud uvedl: *Postup podle § 16 odst. 2 písm. f) tohoto zákona totiž evidentně předpokládá, že o podnětu ze strany občana (žádosti o projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce) bude nejprve tímto orgánem rozhodnuto, a teprve na základě kladného rozhodnutí dojde k samotnému projednání podnětu na zasedání rady či zastupitelstva obce. Povinnost projednat navrhovanou věc stanoví zákon pouze za situace, kdy návrh podá určitá kvalifikovaná část občanů obce (věta za středníkem). Nejedná-li se o tento případ, neodpovídá právu „požadovat projednání určité záležitosti“ povinnost orgánu obce této žádosti vyhovět.*
4. Srov. k tomu usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. června 2006, **č. j. 15 Ca 105/2005-55**: *Pro úplnost však soud považuje za potřebné k právu předkládat návrhyk zařazení na pořad jednání zasedání zastupitelstva obce uvést, že tuto problematiku výslovně a zcela jednoznačně upravuje ust. § 94 obecního zřízení... Podle zákonné úpravy tedy občanům obce neschází právo přímo předkládat vlastní návrhy na zařazení určité věci k projednání do programu projednávaných záležitostí v průběhu zasedání žalovaného... Občan obce má ovšem právo podle ust. § 16 odst. 2 písm. f) obecního zřízení požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce, přičemž za splnění jistých podmínek musí být tato záležitost projednána do 60 dnů popř. nejpozději do 90 dnů. Jestliže občan obce toto své právo uplatní v průběhu zasedání zastupitelstva, musí respektovat rámec svých práv daných mu obecním zřízením a jednacím řádem dotyčného zastupitelstva. V žádném případě však nelze směřovat toto ustanovení - § 16 odst. 2 písm. f) s ust. § 94 odst. 2 obecního zřízení. Soud se zcela ztotožňuje s názorem žalovaného o tom, že pokud žalobce chce projednat žalovaným svoji záležitost, přičemž nevyužije možnosti navrhnout ji prostřednictvím taxativně vyjmenovaných subjektů v ust. § 94 odst. 1 obecního zřízení na program jednání, může svůj požadavek na projednání určité otázky vznést při zasedání zastupitelstva v rámci bodu programu Diskuse, který je vyhrazen pro tyto iniciativy občanů. Totožný názor viz rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. května 2006, **č. j. 15 Ca 36/2006-35**.*
5. Viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. září 2007, **č. j. 3 Aps 7/2006-103**, který uvedl: *Podle právního názoru Nejvyššího správního soudu, není občan obce oprávněným subjektem k tomu, aby mu podle § 94*

odst. 1 zákona o obcích svědčilo právo předkládat návrhy k zařazení na pořad jednání připravovaného zasedání zastupitelstva. Toto právo podle téhož ustanovení mají jen zastupitelé, rada obce a výbory. Občan obce se proto může obrátit na oprávněnou osobou podle § 94 odst. 1 zákona o obcích se svým návrhem. Druhou možností je vystoupit v rámci rozpravy před hlasováním o programu zasedání zastupitelstva a přednést zde svůj návrh, případně vystoupit v té části zasedání zastupitelstva, která je vyhrazena pro iniciativy občanů. Pokud by si návrh osvožil někdo z přítomných osob s navrhovacím právem podle § 94 odst. 1 zákona o obcích, mohl by pak stěžovatelem přednesený požadavek navrhnout k zařazení na program zasedání. Nejvyšší správní soud však zdůrazňuje, že není povinností zastupitelstva takto přednesený návrh akceptovat, neboť o zařazení návrhů přednesených v průběhu zasedání zastupitelstva na program jednání rozhoduje samo zastupitelstvo. Nejvyšší správní soud shodně jako krajský soud zastává názor, podle něž má každý občan obce právo vyjádřit své stanovisko ke všem projednávaným věcem na zasedání zastupitelstva, a to včetně programu zasedání zastupitelstva, neboť je projednáván jako jakákoli jiná věc.

6. Viz též nález Ústavního soudu ze dne 30. září 2002, **sp. zn. IV. ÚS 331/02**, publikovaný pod č. 113 ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu č. 27: *Zásah státu ve smyslu čl. 101 odst. 4 Ústavy ČR nesmí být v rozporu s ústavně zakotvenými znaky samosprávy a je přípustný toliko tehdy, pokud to ochrana zákona nepochybně vyžaduje.*

Praha 8. června 2009

Zpracoval: **Odbor dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra**

Další informace a materiály na webu:

www.mvcr.cz/odk